

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

Differentiated Instruction

ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย*

บทคัดย่อ

การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนแต่ละคน เพื่อวางรากฐานชีวิตให้เจริญงอกงามอย่างสมบูรณ์มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบและแสดงออกถึงศักยภาพของตนเอง ครูผู้สอนจึงควรมีข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคลสำหรับใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและนำไปพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน

การดำเนินชีวิตของคนยุคใหม่ที่ต้องใช้ศักยภาพที่แตกต่างของตนให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการประกอบอาชีพและช่วยเหลือสังคม ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามความสามารถที่แตกต่างระหว่างบุคคล คือได้ค้นพบและเพิ่มพูนศักยภาพที่แตกต่างระหว่างตนเองกับผู้อื่น อันนำไปสู่การทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งแก่สังคมและประเทศต่อไป

Learning management based on individual differences is the approach to managing learning that emphasizes each learner in order to lay the basis and promote proper physical, emotional, social and intellectual development. Learning management should encourage learners to discover and show their own potential. Instructors should then learn individual learners' information so as to plan their instructional activities and develop each of them based on their differences.

The new generation's lifestyles tend to focus on discovery and ultimate uses of their own potential for their careers and the betterment of their society. Therefore, the learning management emphasizing encouragement and development of learners based on their individual differences helps reveal and enhance their own potential that is different from others. This leads to collaboration which is an important factor in development of the strength of our society and country.

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทนำ

การศึกษาความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เป็นการศึกษาข้อมูลต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนมากน้อยเพียงไร และใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในออกแบบการเรียนรู้หรือใช้สื่อที่เหมาะสมกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน การจำแนกความแตกต่างของผู้เรียนส่วนใหญ่ครูผู้สอนมักจำแนกผู้เรียนตามลักษณะด้านสติปัญญาหรือผลการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ โดยจำแนกผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มเก่ง เป็นผู้เรียนที่มีผลการเรียนรู้ที่ดี เรียนรู้ได้เร็วเข้าใจบทเรียนได้เป็นอย่างดีทุกเรื่อง มีผลการเรียนรู้อยู่ในระดับดีถึงดีมาก

2. กลุ่มปานกลาง เป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนรู้ต่ำกว่ากลุ่มเก่ง เข้าใจเรื่องที่ครูสอนพอสมควร

แต่ต้องใช้เวลาเรียนหรือการทำแบบฝึกต่างๆ เพิ่มมากขึ้น

3. กลุ่มอ่อน เป็น นักเรียนที่มีผลการเรียนรู้ค่อนข้างต่ำ เข้าใจและเรียนรู้บทเรียนได้บางส่วน ครูผู้สอนต้องให้คำแนะนำความช่วยเหลือเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้

การจำแนกผู้เรียนเป็นกลุ่มลักษณะดังกล่าว มีประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนโดยครูผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน เนื้อหา ออกแบบภาระงาน/ชิ้นงาน ตามสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ของตนเองได้อย่างเต็มที่

นอกจากการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายกลุ่มแล้วครูผู้สอนควรวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยการศึกษารวบรวมข้อมูลจัดทำเป็นสารสนเทศเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียน วิธีการในการวิเคราะห์ความ

แตกต่างของผู้เรียนมีหลากหลายวิธีการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ตามความสามารถทางสติปัญญา (Intellectual Ability)

ความสามารถทางสติปัญญาเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน นักจิตวิทยาและนักการศึกษาค้นพบว่าระดับสติปัญญาของคนเรามีความแตกต่างกันตั้งแต่ระดับสูง (อัจฉริยะ) จนถึงระดับต่ำ (ปัญญาอ่อน) ใน การเรียนการสอนครูส่วนมากจะคิดถึงผู้เรียนทั้งห้องเป็นภาพรวม และคาดหวังให้ผู้เรียนที่เป็นส่วนมากซึ่งมีสติปัญญาระดับปานกลางเกิดการเรียนรู้ แต่ในความเป็นจริงในห้องเรียนหนึ่งๆ มักจะมีผู้เรียนสติปัญญา ระดับสูงและระดับต่ำกว่าปานกลางรวมอยู่ด้วยเสมอ ซึ่งผู้เรียนทั้งสองประเภทนี้ต้องการความช่วยเหลือจากครูเป็นพิเศษ เพราะการสอนรวมกับผู้อื่นตามปกติ เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งสองประเภท กล่าวคือ ผู้เรียนระดับสติปัญญาสูงจะเกิดความเบื่อหน่ายและอาจแสดงออกในรูปแบบต่างๆ เช่น ขาดความสนใจในบทเรียน ทำพฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียนเนื่องจากทำงานเสร็จและไม่มีอะไรทำ ขาดแรงจูงใจในการเรียนเพราะงานที่ครูให้ทำงานเกินไปและไม่ท้าทาย ดังนั้นครูจึงควรจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อส่งเสริมผู้เรียนประเภทนี้ให้มีโอกาสได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ และเพื่อป้องกันการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในการเรียน

2. วิเคราะห์ตามรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style)

รูปแบบการเรียนรู้เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลซึ่งบูรณาการลักษณะทางกายภาพ อารมณ์ และความรู้สึกนึกคิด ปรากฏให้เห็นว่าแต่ละคนเรียนรู้ได้ดีที่สุดอย่างไร เนื่องจากผู้เรียนมีความแตกต่างกันมีจุดเด่นและจุดด้อยที่แตกต่างกัน และมีความชอบที่ต่างกัน บางคนเรียนได้ดีด้วยการฟัง บางคนเรียนได้ดีด้วยการเคลื่อนไหว บางคนชอบลงมือปฏิบัติ หลายคนเรียนรู้ได้ดีเมื่อได้เข้าเป็นกลุ่ม

บางคนชอบทำงานคนเดียว หากจำแนกรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) สามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ

1. จำแนกตามพฤติกรรมที่แสดงในชั้นเรียน
2. จำแนกตามแบบการคิด (สภาพความคิด

ที่มีผลจากสภาพแวดล้อม ลักษณะทางกายภาพ)

1. รูปแบบการเรียนรู้ที่จำแนกตามพฤติกรรมที่แสดงในชั้นเรียน

1.1 จำแนกตามแนวคิดของ Grasha and Reichmann (1975) ซึ่งจำแนกพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกในชั้นเรียน 6 แบบ ดังนี้

1) แบบอิสระ (Independent) ผู้เรียนแบบนี้ชอบทำงานด้วยความคิดเห็นของตนเอง แต่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นๆ ในชั้นเรียน ผู้เรียนกลุ่มนี้จะตั้งใจเรียนวิชาที่ตนเองคิดว่าสำคัญ และมีความมั่นใจในความสามารถและการเรียนรู้ของตนเองมาก

2) แบบพึ่งพา (Dependent) ผู้เรียนแบบนี้มีความอยากรู้ อยากเห็นทางวิชาการน้อยมาก และจะเรียนรู้เฉพาะสิ่งที่กำหนดไว้ให้เรียนเท่านั้น และต้องการรับคำสั่ง หรือบอกให้ทำ

3) แบบร่วมมือ (Collaborative) ผู้เรียนแบบนี้เป็นคนที่มีความรู้สึกว่าจะสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุดด้วยการร่วมกันแสดงความคิดเห็นและร่วมกันเรียนรู้ ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยมีความเห็นว่างห้องเรียนเป็นที่ที่เหมาะสมสำหรับการพบปะทสังสรรค์ทางสังคม

4) แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) เป็นคนที่ไม่สนใจเนื้อหาวิชาที่เรียนในชั้นเรียน โดยทั่วไปไม่ชอบที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนร่วมกับเพื่อนๆ ไม่สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนมีความคิดว่า การเรียนในชั้นเรียนเป็นสิ่งที่ไม่น่าสนใจ

5) แบบแข่งขัน (Competitive) เป็นคนที่เรียนรู้ด้วยการพยายามกระทำสิ่งต่างๆ ให้ดีกว่าคนอื่นฯ ในชั้นเรียน มีความรู้สึกว่าจะต้องแข่งขันกับ

เพื่อนๆ เพื่อที่จะได้รับรางวัล เช่น คะแนนที่ดีกว่า หรือได้รับคำชมเชยจากครู ตนเองต้องเป็นผู้ชนะเสมอ

6) แบบมีส่วนร่วม (Participant) เป็นคนที่ต้องการเรียนรู้เนื้อหาวิชา และชอบที่จะไปเรียนในชั้นเรียนมีความรับผิดชอบแม้จะอยู่นอกชั้นเรียน และชอบมีส่วนร่วมร่วมกับเพื่อนคนอื่นๆ ในชั้นเรียน แต่จะมีส่วนร่วมน้อยมากถ้ากิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตรหรือเป็นกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา

1.2 จำแนกตามนักจิตวิทยาที่ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ หรือลีลาการเรียนรู้ของมนุษย์ (Learning style) ได้พบว่า มนุษย์สามารถรับข้อมูลโดยผ่านเส้นทางการรับรู้ 3 ทาง คือ การรับรู้ทางสายตา โดยการมองเห็น (Visual Preceptors) การรับรู้ทางโสตประสาทโดยการได้ยิน (Auditory Preceptors) และการรับรู้ทางร่างกายโดยการเคลื่อนไหวและการรู้สึก (Kinesthetic Preceptors) ซึ่งสามารถนำมาจัดเป็นลีลาการเรียนรู้ได้ 3 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้ (มัทนพร ธรรมบุญศย์, 2555)

1) ผู้ที่เรียนรู้ทางสายตา (Visual learner) มีลักษณะเรียนจากรูปภาพ แผนภูมิ แผนผัง หรือจากเนื้อหาที่เขียนเป็นเรื่องราว เวลาจะนึกถึงเหตุการณ์ใดก็จะนึกถึงภาพเหมือนกับเวลาที่ดูภาพยนตร์ โดยมองเห็นเป็นภาพที่สามารถเคลื่อนไหวบนจอฉายหนังได้ เนื่องจากระบบเก็บความจำได้จัดเก็บสิ่งที่เรียนรู้ไว้เป็นภาพ ผู้เรียนที่มีลักษณะ Visual learner จะเรียนได้ดีถ้าครูบรรยายเป็นเรื่องราวและทำข้อสอบได้ดีถ้าครูออกข้อสอบในลักษณะที่ผูกเป็นเรื่องราว นักเรียนคนใดที่เป็น นักอ่านเวลาอ่านเนื้อหาในตำราเรียนที่ผู้เขียนบรรยายในลักษณะของความรู้ก็จะนำเรื่องที่อ่านมาผูกโยงเป็นเรื่องราวเพื่อทำให้ตนสามารถจดจำเนื้อหาได้ง่ายขึ้น Visual Learner จะพบประมาณร้อยละ 60-65 ของประชากรทั้งหมด

2) ผู้ที่เรียนรู้ทางโสตประสาท (Auditory Learner) มีลักษณะเรียนรู้ได้ดีที่สุดถ้าได้ฟังหรือได้พูด ชอบฟังเรื่องราวซ้ำๆ และชอบเล่าเรื่อง

ให้คนอื่นฟัง คุณลักษณะพิเศษของคนกลุ่มนี้ได้แก่ การมีทักษะในการได้ยินได้ฟังที่เหนือกว่าคนอื่น ดังนั้นจึงสามารถเล่าเรื่องต่างๆ ได้อย่างละเอียดลออและรู้จักเลือกใช้คำพูด ผู้เรียนที่มีลักษณะ Auditory learner จะจดจำความรู้ได้ดีถ้าครูพูดให้ฟังหากครูถามให้ตอบก็จะสามารถตอบได้ทันทีแต่ถ้าครูมอบหมายให้ไปอ่านตำราล่วงหน้าจะจำไม่ได้จนกว่าจะได้ยินครูอธิบายให้ฟัง เวลาท่องหนังสือก็ต้องอ่านออกเสียงดังๆ ครูสามารถช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มนี้ได้โดยใช้วิธีสอนแบบอภิปราย แต่ผู้เรียนทางโสตประสาทก็อาจถูกรบกวนจากเสียงอื่นๆ จนทำให้เกิดความวอกแวกเสียสมาธิในการฟังได้ง่ายเช่นกัน ในด้านการคิดมักจะเป็นการคิดเป็นคำพูดและชอบพูดว่า “ฉันได้ยินมาว่า...../ ฉันได้ฟังมาเหมือนกับว่า.....” Auditory Learner จะพบประมาณร้อยละ 30-35 ของประชากรทั้งหมด

3) ผู้ที่เรียนรู้ทางร่างกายและความรู้สึก (Kinesthetic Learner) มีลักษณะเรียนรู้ได้ดีโดยผ่านการรับรู้ทางความรู้สึก การเคลื่อนไหวและร่างกาย หากได้มีการสัมผัสและเกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียน เวลานั้นในห้องเรียนจะนั่งแบบอยู่ไม่สุข นั่งไม่ติดที่ ไม่สนใจบทเรียนและไม่สามารถทำให้จดจ่ออยู่กับบทเรียนเป็นเวลานานๆ ได้คือให้นั่งเพ่งมองกระดานตลอดเวลาแบบพวก Visual Learner ไม่ได้ ครูสามารถสังเกตบุคลิกภาพของเด็กที่เป็น Kinesthetic Learner ได้จากคำพูดที่ว่า “ฉันรู้สึก.....” ผู้เรียนที่มีลักษณะ Kinesthetic learner จะพบในประชากรประมาณร้อยละ 5-10 เท่านั้น

การแบ่งรูปแบบการเรียนรู้ออกเป็น 3 ประเภทดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเป็นการแบ่งโดยพิจารณาจากช่องทางในการรับรู้ข้อมูล ซึ่งมีอยู่ 3 ช่องทาง ได้แก่ ทางตา ทางหู และทางร่างกาย แต่หากนำสภาวะของบุคคลในขณะที่รับรู้ข้อมูลซึ่งมีอยู่ 3 สภาวะคือสภาวะของจิตสำนึก (Conscious) จิตใต้สำนึก (Subconscious) และจิตไร้สำนึก

1.3 จำแนกตามแนวคิดของ Felder - Silverman (Felder Silverman Learning Style Model) (Felder and Silverman, 1988) ซึ่งแบ่งรูปแบบการเรียนรู้ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1) Active – Reflexive

(1) Active คือลักษณะผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ดีจากการได้ทำกิจกรรมกับสิ่งที่เรียนรู้ คือ Learn by doing ชอบการทำงานกลุ่ม เช่น Group Discussions, ชอบอธิบายรายละเอียดให้ผู้อื่นฟัง และชอบแก้ปัญหา

(2) Reflexive คือ ผู้เรียนที่

ชอบใช้เวลาคิดกับตัวเองเมื่อได้รับรู้ข้อมูลใหม่ๆ จะนำมาคิดประมวลผลกับตัวเองก่อนทำความเข้าใจกับสิ่งที่เรียนมาได้แล้วถึงจะเข้ากลุ่มสนทนากับผู้อื่นหรือลงมือทำ ผู้เรียนลักษณะนี้ชอบแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง เรียนรู้จากการวิเคราะห์ ชอบทำงานเดี่ยว

2) Sensory – Intuitive

(1) Sensory คือผู้เรียนที่ชอบเรียนข้อมูลที่ เป็นข้อเท็จจริงนำมาทดลองปฏิบัติได้จริง และข้อมูลที่เรียนนั้นสามารถนำมาเชื่อมโยงได้กับเรื่องอื่นๆ หรือวิชาอื่นๆ ผู้เรียนประเภทนี้ชอบแก้ปัญหาโดยใช้เครื่องมือที่ถูกออกแบบมาแล้วเป็นอย่างดี ไม่ชอบอะไรที่สลับซับซ้อน

(2) Intuitive คือ ผู้เรียนที่ชอบ

หัวข้อเรียนที่เป็นแนวความคิด นวัตกรรมใหม่ๆ และข้อมูลทฤษฎีต่างๆ เป็นผู้ที่ทำอะไรได้รวดเร็ว และไม่ชอบการทำอะไรซ้ำๆ ที่เป็นลักษณะเป็นงานประจำ ไม่ชอบการคำนวณและไม่ชอบการท่องจำ

3) Visual – Verbal

(1) Visual คือ ผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ดีจากรูปภาพจะเข้าใจสื่อการเรียนประเภท รูปภาพ ไดอะแกรมได้ดี

(2) Verbal คือ ลักษณะผู้เรียนที่ชอบฟังครูอธิบายในห้องเรียน หรือชอบอ่านหนังสือ เพราะจะเข้าใจได้ดีจากคำอธิบายที่เป็นคำพูด

4) Sequential – Global

(1) Sequential คือผู้ที่ชอบลักษณะการเรียนรู้แบบเป็นขั้นเป็นตอน เป็นหัวข้อไล่ระดับไปเมื่อได้ข้อมูลทั้งหมดสามารถประมวลเป็นภาพใหญ่ได้ แต่ผู้เรียนประเภทนี้จะมีปัญหาในการเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้มาเกี่ยวกับเรื่องอื่นๆ ที่เป็นคนละหัวข้อ

(2) Global คือผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ดีด้วยการเข้าใจภาพรวมของเรื่องที่เรียนก่อน พอเข้าใจแล้วก็จะโยงประเด็นย่อยๆ ออกมาได้จากเรื่องนั้นๆ ลักษณะผู้เรียนประเภทนี้มีความสามารถในการปะติดปะต่อข้อมูลต่างๆ เข้าด้วยกัน

2. จำแนกตามแบบของการคิด (Cognitive Styles)

รูปแบบการเรียนรู้ที่จำแนกตามแบบของการคิด หมายถึง วิธีการที่บุคคลใช้ในการรับรู้ เก็บและรวบรวมข้อมูล ทำความเข้าใจ จัดจำข้อมูลที่ได้รับและใช้ในการแก้ปัญหาโดยรูปแบบการคิดของแต่ละบุคคลมีผลมาจากสภาพแวดล้อม ลักษณะทางกายภาพ การจำแนกรูปแบบการเรียนรู้ตามแบบของการคิด มีนักการศึกษาได้ศึกษาและนำเสนอหลายแนวคิด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2.1 รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Kolb (1985)

Kolb ได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Theory of Experiential Learning) เพื่อใช้ในการจัดประเภทของแบบการเรียนรู้ โดยผู้เรียนบางคนมีกระบวนการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง (Active Experimentation) ขณะที่บางคนเน้นการเรียนรู้โดยการสังเกตจากแหล่งต่างๆ แล้วสะท้อนกลับเป็นการเรียนรู้ (Reflective Observation) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนประเภทใดประเภทหนึ่งมากเกินไป จะทำให้ผู้เรียนอีกแบบหนึ่งขาดโอกาสที่จะพัฒนาความสามารถได้อย่างเต็มศักยภาพ Kolb แบ่งประเภทของผู้เรียนออกเป็น 4 แบบดังนี้

ผู้เรียนแบบที่ 1 (Active Experimentation)

แบบนี้ปฏิบัติจะเรียนรู้ได้ดีและเข้าใจได้อย่างแจ่มแจ้งก็ต่อเมื่อเขาได้ลงมือปฏิบัติ ได้สัมผัสผลและเรียนรู้ควบคู่ไปกับสมองทั้งสองด้านสิ่งที่เรียกว่าเป็นการเรียนรู้ทั้งเนื้อที่ตัวที่ต้องผ่านประสาทสัมผัสอื่นๆ ประกอบกัน

ผู้เรียนแบบที่ 2 (Reflective Observation)

จะเรียนรู้โดยการผ่านจิตสำนึกจากการเฝ้ามองแล้วค่อยๆ ตอบสนอง

ผู้เรียนแบบที่ 3 (Abstract Conceptualization)

จะเรียนรู้โดยใช้สัญชาตญาณหึ่งรู้มองเห็นสิ่งต่างๆ เป็นรูปธรรมแล้ววิเคราะห์หึ่งวิเคราะห์จากการรับรู้ที่ได้มาเป็นองค์ความรู้

ผู้เรียนแบบที่ 4 (Concrete Experience)

จะเรียนรู้ได้ดีต่อเมื่อผ่านการวิเคราะห์การประเมินสิ่งต่างๆ โดยการเอาตัวเองเข้าไปพิสูจน์หรือโดยการใช้หลักเกณฑ์แห่งเหตุผล

ทั้ง 4 กลุ่ม ต่างมีจุดดีจุดเด่น ซึ่งเป็นโครงสร้างกลไกทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีอยู่จริงในทุกโรงเรียนทั่วโลก การที่เรารู้ว่าผู้เรียนแต่ละคนมีวิธีการเรียนและวิธีการคิดอย่างไรจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ทำให้ผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน

2.2 รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวคิดของ Carl Gustav Jung (1971)

Carl Gustav Jung 's Personality Theory แบ่งรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนออกเป็น 2 แบบ คือ

คาร์ล จุง แบ่งรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนออกเป็น 2 แบบ คือ

คาร์ล จุง แบ่งรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนออกเป็น 2 แบบ คือ

1) พวกเก็บตัว (Introvert) ชอบ

ตั้งคำถามมีแนวคิดสร้างสรรค์เชิงทฤษฎี ชอบแสดงความคิดเห็นแบบนามธรรม ชอบสันโดษ ควบคุมตนเองได้ดี ชอบอ่านหนังสือมากกว่าการคุยกับเพื่อนๆ มักมี

การวางแผนล่วงหน้าก่อนทำกิจกรรม ชอบกิจกรรม การศึกษาที่ต้องกระทำด้วยตนเอง ยึดตนเองเป็นหลัก มีลักษณะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มุ่งมั่นในการทำงาน

2) พวกแสดงตัว (Extrovert) ชอบการเปลี่ยนแปลง รับรู้โดยผ่านประสาทสัมผัส ทำกิจกรรมต่างๆ ภายใต้แรงกระตุ้นของสังคม ควบคุมความรู้สึกได้ไม่ดี ไม่ชอบกิจกรรมที่ต้องทำอะไรโดยลำพัง ชอบการทำงานเป็นทีม ทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิสัมพันธ์ดี

2.3 จำแนกตามแนวคิดของ Howard Gardner (1983)

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้ศึกษาศักยภาพและความถนัดของคนแล้วจำแนกปัญญาด้านต่างๆ ของ มนุษย์ ออกเป็น 8 ด้านเรียกว่า ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligence) ดังนี้

1) ปัญญาด้านภาษา (Verbal - Linguistic Intelligence) มีลักษณะเด่นด้านภาษา เช่นการได้วาทิ การพูดชักชวน การเล่านิทาน การอ่าน โคลงกลอน ความสามารถด้านการเขียน การสอน ผู้มีปัญญาด้านนี้ชอบเล่นกับภาษา เช่น การเล่นคำ หรือการใช้โวหาร อุปมาอุปไมย ชอบอ่านหนังสือ บุคคลประเภทนี้จะเรียนรู้ได้ดีด้วยการพูด ฟัง อ่าน และการเขียน

2) ปัญญา ด้าน ตรรกะ และ คณิตศาสตร์ (Logical Mathematical Intelligence) ปัญญา ด้านนี้เป็นฐานของวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ บุคคลที่มีปัญญาด้านนี้เป็นผู้ที่คิดอย่างมีเหตุผล กำหนดความสัมพันธ์ของเหตุและผลชอบศึกษาทดลอง

3) ปัญญา ด้าน มิติ สัม พันธ์ (Visual - Spatial Intelligence) ปัญญา ด้านนี้ได้แก่ การมองเห็นภาพ สร้างภาพ หรือคิดเป็นภาพ ช่างภาพ ศิลปิน วิศวกร สถาปนิก ช่างปั้น จะมีปัญญาด้านนี้ สามารถเห็นรายละเอียดและจำลองสิ่งที่เห็นเป็นภาพ

หรือกราฟ หรือตารางได้

4) ปัญญา ด้าน ร่างกาย และ การเคลื่อนไหว (Bodily - Kinesthetic Intelligence) บุคคลประเภทนี้จะมีความสามารถในการใช้ร่างกาย เคลื่อนไหวได้คล่องแคล่ว การใช้มือหยิบจับหรือถือสิ่งของได้อย่างถนัดและทะมัดทะแมง และมีความสามารถทางการสัมผัสสูง บุคคลเหล่านี้เรียนรู้ได้ดีด้วยการลงมือทำ

5) ปัญญา ด้านดนตรี (Musical Intelligence) ได้แก่ ความสามารถในการผลิตเสียงดนตรี จังหวะ และมีความสามารถพิเศษในการเข้าใจ และชื่นชมเสียงดนตรี บุคคลประเภทนี้จะร้องเพลงได้ ตรงตามจังหวะ มีประสาทไวต่อเสียงและจังหวะ

6) ปัญญา ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) บุคคลที่มีปัญญาเด่น ด้านนี้จะเป็นผู้ที่ทำงานกับผู้อื่นได้ดีมีความสามารถพิเศษในการสังเกตการรับรู้ความรู้สึก อารมณ์ของผู้อื่นได้ดี ลักษณะเป็นมิตรและเปิดเผย มีความสามารถพิเศษในการเป็นผู้จัดการหรือหัวหน้าทีม รู้จักประมาณ และเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่นได้เร็วและได้ตอบได้เหมาะสม

7) ปัญญา ด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) ได้แก่ความสามารถในการเข้าใจสภาพอารมณ์ และความรู้สึกของตนเอง บุคคลเหล่านี้ชอบทำงานตามลำพังและใช้ความรู้สึก ความเข้าใจของตนเองในการดำเนินชีวิต และวางจุดมุ่งหมายของชีวิตตามความเป็นจริง

8) ปัญญา ด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) บุคคลด้านนี้สามารถรับรู้ และสังเกตธรรมชาติ ตลอดจนจลลักษณะภูมิศาสตร์ บุคคลเหล่านี้มักชอบอยู่กลางแจ้งและมองเห็นรูปแบบ หรือลักษณะพิเศษของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ รู้จักและเข้าใจสิ่งแวดล้อมได้ลึกซึ้ง

ลักษณะปัญญาทั้ง 8 ประเภทนี้มีใช้เป็นการแบ่งประเภทที่ชัดเจนแน่นอนฉบับวัดได้เหมือนแบบ

ทดสอบ การ์ดเนอร์ กล่าวว่าทุกคนมีปัญหาทั้ง 8 ประเภทนี้ เพียงแต่จะมีประเภทใดเด่นมาก เ่น น้อย และปัญหาเหล่านี้จะเห็นได้ชัดตามสถานการณ์ ต่างๆ กัน ปัญหาทุกประเภทสามารถพัฒนาเพิ่มพูนได้ โดยปกติแต่ละคนจะมีปัญหาเด่นหนึ่งหรือสองประเภท

จากข้อมูลที่แสดงถึงความแตกต่างของผู้เรียนในรูปแบบของการเรียนรู้ และรูปแบบการคิด ช่วยให้ครูเห็นถึงความจำเป็นในการปรับการเรียนรู้อ และกลวิธีการสอนให้เข้ากับลักษณะของผู้เรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนและช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของการเรียน โดยผู้สอนควรสร้างความสมดุลในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนทุกคน ด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย และยืดหยุ่นเพื่อสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนและรูปแบบการคิดของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน

นอกจากผู้เรียนจะแตกต่างกันในด้านต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ยังมีความแตกต่างในด้านบุคลิกภาพ อื่นๆ เช่น ความถนัดตามธรรมชาติ ความสนใจ ทักษะคิด แรงจูงใจ ความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ วิธีคิด และแบบของการเรียนรู้ ฯลฯ ซึ่งลักษณะดังกล่าว มีผลต่อการเรียนทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบ การเรียนรู้ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล เช่น คนบางคนเรียนรู้ได้ดีด้วยการใช้สายตาหรือการสังเกต (Visual) บางคนเรียนรู้ได้ดีด้วยการฟัง (Auditory) บางคนเรียนรู้ได้ดีด้วยการพูด (Talking) และบางคน เรียนรู้ได้ดีโดยการใช้มือหรือการสัมผัส (Touching) นอกจากนี้ผู้เรียนบางคนเรียนรู้ได้ดีถ้ามีการกำหนด เวลาที่แน่นอน

ในห้องเรียนหนึ่งๆ ประกอบด้วยนักเรียนที่มีความแตกต่างกันอย่างหลากหลายและความแตกต่าง เหล่านี้เป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ ในการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นครูผู้สอนต้องตระหนักถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนอย่างจริงจัง เพื่อจัดการเรียนการสอนตอบสนองของผู้เรียนและพัฒนา ศักยภาพผู้เรียนอย่างเต็มที่

ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์ความแตกต่างของผู้เรียน

การวิเคราะห์ความแตกต่างของผู้เรียน จะทำให้ได้ข้อมูลสภาพปัญหา ความต้องการของ ผู้เรียนที่จะใช้พัฒนาส่งเสริมให้เรียนรู้ได้เต็มตาม ศักยภาพ ทำให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอน ได้สอดคล้องกับผู้เรียน และธรรมชาติของผู้เรียนที่มี ความแตกต่างกันทำให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอน ได้อย่างครุมีอาชีพ

1. ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน เน้นหลักการทำงาน ของสมองให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับข้อมูลหลายช่องทาง เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้และมีระดับความยาก ง่าย ตลอดจนความซับซ้อนสอดคล้องกับผู้เรียน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการทำกิจกรรม และอิสระในการเข้ากลุ่มกับเพื่อน

2. เตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมได้แก่ การเตรียมพื้นฐานด้านความรู้และทักษะ ความสนใจ พอเพียงที่จะเรียนในเรื่องต่อไป

3. พัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีปัญหา โดยจัดกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน หรือ การพัฒนาสื่อการสอนที่ตรงกับความสนใจของผู้เรียน ครูผู้สอนอาจทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนา/แก้ปัญหา ผู้เรียนและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญ ของการพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริม ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามศักยภาพและเต็ม ศักยภาพ ตามธรรมชาติ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม ผู้สอนต้องพยายามคัดสรร กระบวนการเรียนรู้ ออกแบบการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับศักยภาพและบริบทของผู้เรียน การใช้ สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย การออกแบบ การวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

ตามมาตรฐานการเรียนรู้และนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

1. บรรยากาศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

บรรยากาศในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน ชั้นเรียนที่มีบรรยากาศเต็มไปด้วยการให้กำลังใจในการทำงานมีแต่รอยยิ้มและเสียงหัวเราะ ความอบอุ่น ความเข้าใจ และยอมรับว่าผู้เรียนแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกัน ทั้งทางด้านสติปัญญา ความสามารถทักษะที่ต่างกัน หากครูผู้สอนเลือกที่จะพัฒนาให้ตรงจุดโดยการสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนแสดงความสามารถที่ตนเองมีออกมาได้จะเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนรักการเรียน และมุ่งที่จะพัฒนาตนเองเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

ลักษณะบรรยากาศในชั้นเรียน

ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต่างปรารถนาให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดำเนินไปอย่างราบรื่น และผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร บรรยากาศในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ความปรารถนานี้ เป็นจริง บรรยากาศในชั้นเรียนที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการสอนจัดแบ่งได้ 6 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1. บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) เป็นบรรยากาศที่ครูกระตุ้นให้กำลังใจผู้เรียนเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน ผู้เรียนจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและพยายามทำงานให้สำเร็จ

2. บรรยากาศที่มีอิสระ (Freedom) เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนมีโอกาสได้คิด ได้ตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่ารวมถึงโอกาสที่จะทำผิด ด้วย โดยปราศจากความกลัวและวิตกกังวล บรรยากาศเช่นนี้จะส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะปฏิบัติกิจกรรมด้วยความ ตั้งใจโดยไม่รู้สึกตึงเครียด เช่น หากผู้เรียนทำงานผิดพลาดครูควรให้ผู้เรียนได้พยายาม

คิดถึงสาเหตุของข้อผิดพลาดนั้น และให้ผู้เรียนได้ลองหาทางแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นด้วยตนเอง โดยมีครูคอยแนะนำและให้กำลังใจอยู่เสมอ เป็นต้น

3. บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ (Respect) เป็นบรรยากาศที่ครูรู้สึกว่าผู้เรียนเป็นบุคคลสำคัญมีคุณค่าและสามารถเรียนได้ อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดความยอมรับนับถือตนเอง

4. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) เป็นบรรยากาศทางด้านจิตใจซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียนการสอนที่ครูมีความเข้าใจผู้เรียน เป็นมิตร

5. บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) การควบคุมในที่นี้ หมายถึง การฝึกให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มิใช่การควบคุมไม่ให้มีอิสระ ครูต้องมีเทคนิคในการปกครองชั้นเรียนและฝึกให้ผู้เรียนรู้จักใช้สิทธิ หน้าที่ของตนเองอย่างมีขอบเขต

6. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนเกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จในงานที่ทำซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ผู้สอนจึงควรพูดถึงสิ่งที่ผู้เรียนประสบความสำเร็จให้มากกว่าการพูดถึงความล้มเหลว เพราะการที่คนเราคำนึงถึงแต่สิ่งที่ล้มเหลว เพราะการที่คนเราคำนึงถึงแต่ความล้มเหลวจะมีผลทำให้ความคาดหวังต่ำ ซึ่งไม่ได้ส่งเสริมให้การเรียนรู้ดีขึ้น

หากครูผู้สอนสามารถสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ย่อมช่วยให้ผู้เรียนทุกคนมีความรู้สึกถึงความสำคัญของตนเอง มีกำลังใจที่จะพัฒนาตนเอง และรักการเรียนรู้อย่างเต็มที่พร้อมจะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2. การให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเองให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบของผู้เรียนในการเรียนรู้และเชื่อในความ เป็นมนุษย์ที่มีความต้องการจะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยผู้เรียนมีแรงจูงใจจากภายในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากภายในตัวผู้เรียน และเป็น

การเรียนรู้แสวงหาความรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เป็นการเลือกหรือปรับเนื้อหาสาระสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการและควบคุมตนเอง โดยมีกระบวนการให้ผู้เรียนได้ริเริ่มวิเคราะห์ความต้องการในการเรียน ตั้งเป้าหมายการเรียนด้วยตนเองหาวิธีไปสู่ความสำเร็จที่ตั้งไว้พร้อมกับสะท้อนความคิดในความสำเร็จ ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาและเพิ่มศักยภาพของตนเองโดยค้นพบความสามารถและสิ่งที่มีคุณค่าในตนเอง

3. การจัดการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เรียน

ครูต้องการให้ผู้เรียนทุกคน บรรลุตามมาตรฐานตามหลักสูตรและเป็นไปตามศักยภาพในการเรียนรู้ตนเอง แผนการประเมินที่สร้างขึ้นให้ข้อมูลที่สำคัญสำหรับครูในเรื่องการจัดการเรียนรู้และเรื่องความแตกต่างของผู้เรียนในเรื่องความสนใจ บุคลิกภาพ และความพึงพอใจเพื่อทำกิจกรรมการเรียนโดยพิจารณาความแตกต่างของนักเรียนในห้องเรียน และหาวิธีการช่วยผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการเรียน เมื่อความต้องการของผู้เรียนได้รับการตอบสนองผู้เรียนจะมีทัศนคติที่ดีขึ้นและส่งผลให้การเรียนรู้ ผู้เรียนทุกคนต้องการการสนับสนุนและช่วยเหลือให้เหมาะสมเป็นรายบุคคล ผลการประเมินรายทางเป็นข้อมูลที่ช่วยการออกแบบการสอนได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนนำจุดแข็งประกอบกับความสนใจส่วนบุคคลมาใช้ในการสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาทักษะต่างๆ ไปพร้อมๆ กัน

ทอมลินสัน (Tomlinson, 2010) เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างของผู้เรียนไว้ 4 ประเด็น ดังนี้

1. เนื้อหา ครูผู้สอนควรปรับเนื้อหาตามความต้องการของผู้เรียนและวิธีการเข้าถึงข้อมูลของผู้เรียนแต่ละคนซึ่งมีวิธีการเรียนรู้และความถนัดที่แตกต่างกัน

2. กระบวนการ กระบวนการสอนของครู ต้องมีความหลากหลายทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความถนัดในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันได้รับรู้ถึงเนื้อหาและข้อมูลได้มากที่สุด

3. ผลงาน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมซักซ้อม นำผลงานหรือผลการเรียนรู้ไปใช้ และต่อยอดสิ่งที่เรียนรู้แล้วด้วยวิธีการที่หลากหลาย

4. สภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ สภาพห้องเรียนที่มีความยืดหยุ่นพร้อมบรรยากาศที่เงียบสงบเหมาะกับการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน และการสอนโดยมีกิจกรรมที่สร้างความเป็นอิสระ มีขั้นตอนในการปฏิบัติ ดังนี้

ขั้นที่ 1 พิจารณารูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่าง นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ศึกษากรอบความคิดมากมาย เพื่อใช้อธิบายวิธีการต่างๆ ที่ผู้เรียนใช้ในการเรียนรู้ เช่น สมอซซิกซาย-ชวา การเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย (visual-auditory-kinesthetic) บุคลิกภาพและรูปแบบการเรียนรู้และพหุปัญญาที่มีลักษณะของการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

ขั้นที่ 2 การแยกแยะความแตกต่างในการเรียนรู้ของผู้เรียน การที่จะตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกคนนั้นต้องมีการเตรียมการและวางแผนในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อย่างรอบคอบ ทั้งนี้เพราะความแตกต่างของผู้เรียนมีหลายรูปแบบครูผู้สอนจึงต้องพิจารณาและวางแผนจัดหาสื่อที่เหมาะสมและเพียงพอ ตลอดจนการออกแบบกิจกรรมสำหรับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่

4. การสร้างสื่อการเรียนการสอนเพื่อทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

ครูผู้สอนต้องสร้างหรือรู้จักเลือกสื่อการเรียนการสอนที่ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ในการเรียนสื่ออาจอยู่ในรูปแบบต่างๆ เช่น เอกสารประกอบแม่แบบ แบบฟอร์ม เป็นต้น สื่อดังกล่าวเป็นแนวทาง

เกี่ยวกับเนื้อหา กระบวนการ และผลของการทำโครงการ นักเรียนสามารถใช้สื่อประกอบการตัดสินใจซึ่งก่อให้เกิดทักษะและความสามารถ ความสนใจพิเศษของนักเรียน สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไปสู่การคิดเชื่อมโยงและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างหลากหลายซึ่งตรงกับความต้องการในการเรียนรู้เฉพาะด้านตามความสนใจของนักเรียน

หากเลือกใช้สื่อได้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลโดยตรงจากครูผู้สอน นักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะกำกับตนเอง (Self-Direction) เพื่อความสำเร็จในการเรียนรู้ของตนเองซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียนทุกระดับทักษะในศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความสำเร็จทั้งในโรงเรียน การดำรงชีวิตและการทำงาน นักเรียนที่เข้าใจวิถีเรียนของตนเองมีความเชี่ยวชาญในการใช้กลวิธีที่เหมาะสมเพื่อทำงานให้สำเร็จลุล่วง ทักษะการกำกับตนเองช่วยให้นักเรียนที่ต้องดูแลเป็นพิเศษสามารถทำงานให้มีประสิทธิผลสำเร็จและเป็นตัวอย่างของตัวเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ

สรุป

จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุขได้รู้วิธีเรียน รู้จักวิธีคิดวิเคราะห์ สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองและค้นพบเอง (Learn by Discovery) จากประสบการณ์จริงโดยการปฏิบัติและใฝ่ใจที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (Lifelong Education) ทั้งนี้กระบวนการเรียน การวัดผลประเมินผล ก็จะต้องยืดหยุ่นและหลากหลาย แม้ว่าผู้เรียนเหล่านั้นอาจจะออกเดินไม่เท่ากัน แต่ควรมีลู่วิ่งและเส้นชัยของเขาเอง ผู้เรียนสามารถไปสู่จุดหมายปลายทางได้ดีเช่นกัน มีโอกาสเป็นผู้นำตามแบบฉบับ

ของตนเอง ดังนั้นครูต้องไม่บังคับให้เด็กทุกคนต้องเรียนอย่างเดียวกัน ในเวลาเดียวกัน เพื่อเป้าหมายอย่างเดียวกัน ครูเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกเพื่อการพัฒนาของแต่ละบุคคล (The Teacher as a Facilitator of Individual Development) เปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนหรือผู้ถ่ายทอดข้อมูลความรู้ มาเป็นผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน เพราะครูมีหน้าที่พัฒนาคนไม่ใช่พัฒนาวิชาแต่จะอาศัยวิชามาพัฒนาคน แนวคิดในการจัดการศึกษาจึงต้องมีฐานอยู่บนความเป็นมนุษย์ด้วยหลักการที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีความแตกต่างกันเราต้องเคารพในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของคนอย่างเท่าเทียมกัน จึงจะได้ชื่อว่าเป็นการจัดการศึกษาอย่างเสมอภาคและยุติธรรม

เอกสารอ้างอิง

มัทนตรา ธรรมบุศย์. (2545). "การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ PBL (Problem Based Learning)" *วิชาการ*. 5 (กุมภาพันธ์): 11-17.

_____. (2555). *ความแตกต่างระหว่างบุคคล*. เข้าถึงเมื่อ มกราคม 2555 เข้าถึงได้จาก <http://portal.edu.chula.ac.th/paipanin/blog/view.php?Bid>

มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ. (2555). *การพัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล*. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, (2554). *แนวทางการส่งเสริมคุณค่าความแตกต่างระหว่างบุคคล และคุณลักษณะอันพึงประสงค์*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด รุ่งโรจน์อินเตอร์กรุ๊ป.

Betty Hollas. (2005). *Differentiating Instruction in a Whole-Group Setting*. USA. : Crystal Springs Books.

- Carol Ann Tomlinson. (1999). **Differentiated Classroom: Responding to needs learners.** USA. : ASCD.
- Carol Ann Tomlinson and Marcia B. Imbeau. (2010). **Leading and Managing A Differentiated Classrooms.** USA. : ASCD. 7-12. Massachusetts: A Division of Simon & Schuster, Inc.
- Felder, R. M. and L. K. Silverman. (1987). **Learning Styles and Teaching Styles in Engineering Education.** Presented at the 1987 Annual Meeting of the American Institute of Chemical Engineers, New York, Nov.1987.
- Gardner Howard. (1983). **Frames of Mind.** New York: Basic Books, Collin Publishers.
- Grasha, A., & Reichmann, S.(1975). **Workshop handout on learning styles.** Ohio: Faculty Research Center, University of Cincinnati.
- Joyce, B. and Weil, M. (1996). **Model of Teaching.** 5th ed. London: Allyn and Bacon
- Jung, C. G., (1971). **Psychological Types.** Princeton University Press, Princeton, N.J.
- Kolb, D.A. (1985). **Learning styles and Disciplinary Differences,** In A.W Chickering (ed.) the modern Colkge. Sanfancisco : Jossey - Bass
- Lori Elliott, Char Forsten, Jim Grant, and Betty Hollas. (2012). **Differentiated Instruction : Different Strategies for Different Learners.** : 2nd ed. USA. : Crystal Springs books.
- Patricia Pavelka. (2009). **Differentiating Instruction in a Whole-Group Setting.** USA. : Husky Trail Press LLC.
- Sally J. Zepeda. (2005). **The Instructional Leader's Guide to Informal Classroom Observations.** New York: Eye On Education, Inc.
- Wiley & Sons. Fender R. M. and Solomon, B.A. (2000). **Learning Styles and Strategies.** Available from <http://www.2.ncsu.edu.com>